REGIÆ CELSITUDINI

COSMI III.

MAGNI ETRURIÆ DUCIS

PHILOSOPHICAS HAS THESES

ÆTERNI OBSEQUII IN TESSERAM CONSECRAT,

Et in Templo Florentino Societatis Iesu

Publicè propugnandas proponit

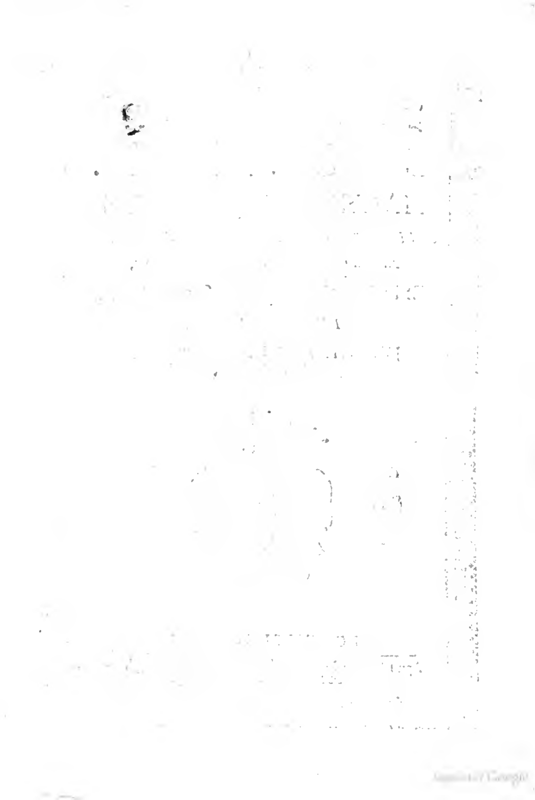
JANNOCTIUS FRANCISCUS CEPPERELLI
FLORENTINUS.

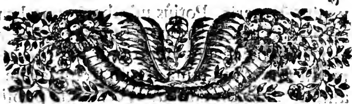

FLORENTIÆ, MDCCI.

Apud Petrum Matini Archiepiscopalem Typographum.
SUPERIORUM PERMISSU.

REGIA CELSITUDO.

NON eſt cur mireris, REGIA CELSITUDO, quod Philoſophiam ita Te dignam iudicaverim, ut Tibi ſiſtere non dubitaverim, nam ex quo tecum in ſolio iam diù regnat, tanta acceſſione gloriæ fuit nobilitata, ut ſe maior ipſa ſub aſpectum tuum, vel me prohibente

iv

venire statuerit. Potiùs miraberis, quod ea commoda percensere non timeam, quæ è sapientis tuæ mentis sacrario in nos uberrimè fluunt. At in tanta rerum secundarum amplitudine, in tam iusto, certoque publici boni incremento, quis aut silentij in ore, aut lætitiæ in pectore inofficiosum sibi imperet modum? Peccat sanè in leges vivendi, atque humanis bonis iniuriosus videtur, quisquis cohibere se potest. Ego verò tuis sub Syderibus nascendi beneficium sortitus, & in Mediceæ humanitatis sinu pæne ab incunabulis educatus, silebo tamen? & voces procurrentis in plausum animi mei indices, felicitatis nostræ interpretes, atque Etruriæ universæ sub Te Principe lætitia gestientis, assiduas, atque incorruptas testes non effundam? Quis enim ignorat fortunatissimæ Provinciæ sortem, quæ vel in medijs fluctuantis Italiæ gurgitibus tranquillæ pacis malaciam retinet? Quis hic non videt, quod invidere tàm multi debent, Pacis oleas cum Iustitiæ gladio fœderatas? Singulis sartam tectam dignitatem, iucundum fas, salvum æquissimum ius, numquam violato tenore constare? Tu COSME, Tu ille sinceri gaudii auctor, & cu-

stos,

stos, cui tam præsentium bonorum usuram debemus. Tuæ vigili curæ tribuendum, si ad melioris sapientiæ præscriptum, ad humani generis incolumitatem, ad Divinæ præceptionis obsequium sua stat legibus vis, iudiciis auctoritas, Patribus dignitas, liberis honestas, moribus fides, Civibus salus, debita sacris veneratio retinetur. Hæc florent, hæc laudantur, sub Te COSME, qui uni Deo manciparis, à quo veræ opes, & præsidia ad benè, diùque regnandum emanant. Hic religiosissimus Numinis cultus omni ævo fælicem Te faciet, tuis amabilem, Civibus carum, exteris suspiciendum, dignumque, qui à Xenophonte expressa veri Principis Icon existimeris. Quid autem hæc ultra commemoro? Si vel me tacente, animi tui præclaras dotes attonita fama satis deprædicat? Et quanta hæc sint exempla virtutum, quæ hactenus delibavi, quaque rara, quam plena minorum, quam vacua similium, expertia parium plaudenti voce testatur. Addit & prudentiam illam, quam nisi Regnum hæreditarium à maioribus accepisses, consecutus esses, ut regnares. Addit pietatem, qua pulchrius aliquid Regno præstitisti,

ut regnare mereréris. Addit æquitatem, qua effecisti, ut neminem sub Te Iustitia opprimeret iniquè, nemo Iustitiam læderet impune. Addit magnanimitatem, qua prosperam fortunam regis, adversæ obluctaris, eiusque pęnę rotam sistis, & es Fortuna Fortunę. Addit tuam vitam, quam omnibus impendis. Addit Teipsum, quem omnibus tuę securus Maiestatis fruendum donas; similis luci, quę quo se magis communicat, & effundit; hoc illustrior habetur. Addit omnes demerendi artes, quibus humaniter tibi devincis, quicumque Te adeunt, atque insolitę Comitatis miraculo hęrentes, dum discedunt, adhuc retines. Asserit, & per tuum amabilem genium iurat, neminem reperiri, qui tàm vario conserendi sermonis paratu opportuniùs sit instructus, qui Populorum mores, terrarum spatia, Principum consilia, Privatorum curas, Orbis eventa acriore ingenio, memorisque facultatis præsentiore laude complectatur, rimetur, dijudicet. Vnum illud subijciam, quod omnes precamur; Parce Tibi, & nobis, SERENISS. MAGNE DUX, & REGIA CELSITUDO; age moderatiùs. ut diutiùs agas, moderare vires ingenij tui, utere parte tui,

& non

& non Te toto. Satis est particula una Prudentiæ tuæ, ut per eam tota Etruria sit felix; parciùs diligas, ut diutiùs diligas, dum nimis anxiè, sollicitèque felicitatem nostram quæris, ne perdas. Quiescere iam licet, & frui præterita vita, cui iam nihil superest agendum. Iam Magni Nomen Maioribus tuis in prę̄mium virtutum à Vicaria Numinis potestate iure collatum pręclarioribus virtutibus implevisti; iam Regalia insignia ab eodem Sanctissimo Ecclesię Pastore olim accepta, & per manus ingentium Ducum ad Te usque pervenire festinantia, quia honorari cupiebant a Te, nova accessione meritorum illustrasti. Titulos quidem familię regios, & stemmata invenisti, sed decora amplificasti. Vltra crescere non potes, qui glorię verticem attigisti. Gratulor hanc tibi magnitudinem tuam, & eo vehementius gratulor, quòd, eò deveneris, ut Te maior esse non possis, nisi Te ipse submittas. Submittes autem, si muneris mei tenuitatem ea, qua soles benignitate excipies; debilitatem compensabis meam sapientia tua, timorem umbra proteges, humanitate honestabis audaciam, qua tuas laudes ideò parum fideliter protuli, quia

mul-

multum extenuavi. Diu vive incolumitati nostrę. Hoc omnes vovemus, & à superis exposcimus, quibus annuentibus, ut quantum mortali licet, sis immortalis. Tibi de nostris annis longissimum ęvum fabricabimus, & augebimus.

Regię Celsitudinis Tuę.

Humill. Addictiss. Obsequentiss. Servus, & Subditus
Jannoctius Franciscus Cepperelli.

THE-

THESES PHILOSOPHICÆ.

EX LOGICA.

1 DAtur Logica Artificialis, hoc eſt, habitus ſtudio; & exercitatione acquiſitus regulativus per regulas certas, & infallibiles operationum noſtri intellectus, & eſt ad alias ſcientias totales acquirendas ſolùm moraliter neceſſaria; Eſt virtus intellectualis ſecundùm partem Analytycam, Topicam, & Sophyſticam; Eſt vera ſcientia ſimpliciter, & adæquatè practica; Benè dividitur in docentem, & utentem, prima eſt, quæ dat præcepta quaſi in abſtracto definiendi, ſyllogizzandi &c. Secunda eſt, quæ per ſua præcepta actu dirigit operationes intellectus; Habitus autem Logicæ docentis, & habitus Logicè utentis non realiter, ſed per intellectum ſolùm diſtinguntur.

2. Suppoſitis varijs Obiecti acceptionibus, & diviſionibus, obiectum materiale Logicæ non ſunt voces, neque res omnes, neque intellectus, itaut Obiectum attributionis ſit, vel voces rectè diſpoſitæ, vel res rectè cognitæ, vel intellectus rectè intelligens, ſed Obiectum materiale ſunt operationes intellectus, quatenus dirigibiles, Obiectum formale eſt ipſa rectitudo, & operatio recta eſt Obiectum attributionis & licèt

Obiectum adæquatum Logicæ sunt omnes tres operationes, asserimus tamen Obiectum principale Logicæ Aristotelicæ esse syllogismum demonstrativum.

3. Entia rationis Logica, ut esse cognitum, esse genus, &c. & universim omnes secundæ intentiones Logicæ non constituuntur formaliter per aliquam relationem fictam, neque per aliquod ens diminutum, atque abusivum, sed sunt denominationes extrinsecæ reales provenientes à formis realibus, scilicet cognitionibus taliter, vel taliter tendentibus in obiecta. Universale Logicum est unum aptum prædicari de pluribus; in ipsa actuali prædicatione retinet universalitatem; rectè dividitur in quinque quasi Species, quæ sunt Genus, Species, Differentia, Proprium, & Accidens; hæc quinque prædicabilia benè definiuntur solitis definitionibus, Genus, ut habeat rationem prædicabilis, requirit plures Species saltem possibiles, prædicatur de suis inferioribus per modum totius potestativi, & habet rationem partis actualis componentis unà cum differentia Speciem. Differentia specifica consistit in dissimilitudine essentiali plurium in eodem genere contentorum; rursus dicimus repugnare Speciem immultiplicabilem. Individuum est, quod de uno tantum prædicatur, potest abstrahi ratio communis ab omnibus individuis in particulari.

4. Voces significant primariò, & immediatè res, secundariò verò, & mediatè conceptus. Veritas formalis est conformitas cognitionis cum obiecto sicuti est in se, datur solùm in actibus iudicativis non reperitur ergo in rebus, neque in sensibus, neque in simplici apprehensione, in quibus tantùm reperitur veritas materialis, & radicalis. Veritas formalis non suscipit magis, & minus, licèt suscipiat falsitas, adeoque una propositio, licèt non possit alia verior esse, potest tamen esse falsior, non est adæquatè intrinseca actui vero. Ex duabus propositionibus contradictorijs de futuro contingenti, tàm absoluto, quàm conditionato altera est determinatè vera, & altera determinatè falsa, etiam præscindendo à Divina scientia, & à Divino decreto Actus semel verus non potest transire in falsum, nec è contrario.

5. Di-

5. Discursus est progressus intellectus ab una notitia in aliam; hinc sequitur ad rationem discursus requiri pluralitatem notitiarum, itaut una notitia ab alia inferatur. Discursus includit essentialiter non solum conclusionem, sed etiam præmissas. Syllogismus est oratio, in qua quibusdam positis aliud quid à positis necesse est contingere, eo quod hæc sint. Vis syllogistica fundatur in illis principijs dictum de omni, & dictum de nullo. Positis præm issis, quibus intellectus assensum præstitit, necessitatur, ad assensum conclusionis, tum quoad specificationem, tum quoad exercitium. Demonstratio est syllogismus faciens scire; alia est à priori, alia à posteriori. Demonstratio à priori procedit ex veris, primis in mediatis, & notioribus, causisque conclusionis. Datur scientia de novo, quæ non est pura reminiscentia, & definitur cognitio certa, & evidens demonstrans de suo obiecto proprietates per certas demonstrationes. Dividitur in practicam, & speculativam, quæ diversitas desumitur ex fine ùtriusque. Possunt in eodem intellectu stare simul actus veræ scientiæ, opinionis, & fidei tum divinæ, tum humanæ circa idem obiectum materiale.

EX PHYSICIS.

1. PHysica, quæ est vera Scientia specu'ativa habet pro obiecto attributionis corpus naturale, ut naturale. Principia intrinseca corporis naturalis sunt illa, quæ neque ex alijs, neque ex alteutris, sed ex his omnia fiunt. In fieri corporis naturalis sunt tria, scilicet materia, forma, & eius privatio; In facto esse sunt duo, nimirum Materia, & Forma; Materia prima, quæ est substantia incompleta, definitur positivè, & negativè, positivè sic: Est primum subiectum uniuscuiusque, ex quo fit aliquid cum insit, non secundum accidens, & si aliquid corrumpitur in hoc abibit ultimum; Negativè definitur, quod per se ipsam neque est quid, neque quantum, neque quale, neque aliquid aliud, neque negationes horum, sed id, de quo omnia prædicantur, est ingenerabilis, & incorruptibilis, est pura potentia physica, non metaphysica, quia includit actum

actum entitativum; Habet propriam existentiam, per quam saltem inadæquatè existit, præscindendo ab existentia formæ, & licèt materia prima non possit naturaliter existere spoliata omni forma substantiali, supernaturaliter tamen potest; Appetit appetitu innato omnes formas, non quidem appetitu simultatis, sed simultatè appetitus. Hic appetitus est indistinctus à materia; & est appetitus æqualis ad formas inæquales. Necessitas materiæ primæ colligitur ex conceptu quidditativo transmutationis substantialis, & ex universalissima inductione in cœteris mutationibus, tum naturalibus, cum artificialibus.

2. Forma substantialis definitur communiter: Ratio ipsius quidquid erat esse rei; Formæ materiales educuntur de potentia materiæ; Formæ spirituales sicut non sustentantur à materia, ita nec in illius potentia continentur, nec ex illa educuntur, sed creantur à Deo. Falsissima est, imò periculosa in fide sententia Athomistarum negantium omnes formas substantiales, excepta anima rationali, & omnia accidentia physica distincta à substantia, & motu locali corporum, & constituentium omnes mutationes substantiales, & accidentales mutationes per meram Athomorum diversimodè figuratarum combinationem. Dantur igitur in compositis naturalibus, præter formas accidentales formæ etiam substantiales, quæ sunt veræ substantiæ incompletæ; & partes compositi actuantes materiam, cum qua constituunt substantiam completam.

Forma licèt sit pars principalior compositi tamen non est tota illius quidditas in eodem vivente non dantur simul, præter formam totalem aliæ formæ, vel corporeitatis, vel partiales, adeoque Caro, Os, Cor, &c. solum materialiter, & non formaliter differunt. Privatio formæ subsequentis est principium per se fieri corporis naturalis, compositum præter materiam, & formam includit unionem, quæ nectit utrumque extremum. Hæc unio est modus substantialis superadditus materiæ, & formæ essentialiter requisitus ad constituendum unum compositum, in quo unica tantum datur unio recepta in materia. Non distinguitur realiter compositum à suis partibus collectivè sumptis.

3. Na-

3. Natura definitur : Principium, & Causa, motus, & quietis eius, in quo est primo, & per se, & non secundum accidens; Ars dicitur naturæ imitatrix, quia applicando activa passivis producere potest plures effectus naturales; Ars Chymica directivè concurrens verum aurum efficiens repugnat moraliter, non physicè; Causa est principium determinans cum virtute adesse aliquid; Alia est materialis, alia formalis, alia efficiens, alia finalis; Negamus in causis efficientibus mutuam causalitatem, & admittimus posse supernaturaliter eumdem numero effectum pendere a duplici causa totali. Causa ad hoc ut agat indiget conditionibus requisitis ad agendum, scilicet, ut detur approximatio, dissimilitudo, & distinctio inter agens, & passum; Negamus actionem in distans naturaliter loquendo, & actionem similis in simile in qualitatibus corruptivis.

4. Actio, quæ definitur : Actus huius ab hoc non distinguitur realiter à passione, quæ definitur; Actus huius in hoc; Probabilius est actionem recipi in passo; Causa finalis est illa, cuius gratia cœtera fiunt; Virtus causæ finalis est sola bonitas appræhensa vera, vel apparens ipsius finis; Sola agentia intellectualia agunt formaliter propter finem; Substantia producitur immediatè ab accidentibus, tamquam à causa instrumentali.

5. Deus immediatè, & necessariò concurrit ad omnes, & singulos effectus causarum secundarum; Hic concursus Dei non est physica prædeterminatio, quæ multiplici ex capite repugnat; & præsertim ex eo, quod non cohæreat cum libero arbitrio, & repugnet potentiæ resistendi, & dissentiendi, faciatque Deum authorem peccati (quæ tamen non censoriè dicimus, sed illativè) ad quod Deus nullomodo prædeterminat voluntatem creatam etiamsi peccatum consideretur secundum esse materiale; Per hoc tamen non negamus, imò asserimus Deum prædefinire actus bonos creaturæ; Est igitur concursus Dei in actu primo cum causis secundis exhibitio Omnipotentiæ indifferentis; In actu verò secundo est ipsa actio, qua Deus, & creatura indivisibiliter agunt.

6. Motus, qui est præcipua proprietas corporis naturalis, defini-

finitur: Actus entis in potentia, prout in potentia, quæ definitio convenit successivis, & instantaneis motibus. Dividitur motus in motum generationis, alterationis, augmentationis, & in motum localem. Generatio est mutatio totius in totum nullo sensibili remanente, ut subiecto eodem; eius terminus formalis est sola unio. Subiectum inhæsionis accidentium materialium non est totum compositum, sed materia prima, in qua recipiuntur mediante quantitate; Hinc negamus fieri resolutionem usque ad materiam primam in generatione substantiali. Alteratio corruptiva est mutatio in qualitatibus contrarijs; aut medijs manente eodem subiecto sensibili; est motus successivus, & continuus; Intensio qualitatis alterativæ fit per additionem gradus homogenei ad gradum in eadem parte subiecti.

7. Locus physicus est superficies prima corporis continentis immobilis; Præter locum extrinsecum datur etiam locus intrinsecus, seu ubi modaliter distinctum à loco extrinseco, & Corpore locato; Per hoc ubi res est formaliter in loco, & per idem determinatur ad hoc ut sit potiùs in uno, quàm in alio loco. Supernaturaliter non implicat penetratio corporum, licèt repugnet naturaliter; potest idem corpus de potentia Dei absoluta esse in pluribus locis non solum definitivè, sed etiam circumscriptivè, non potest tamen replicari ipsum ubi. Non potest dari creatura, quæ sit, & nullibi sit.

8. Vacuum philosophicè consideratum est locus realis carens corpore contento; repugnat naturaliter, plura experimenta, quæ afferuntur a nonnullis ad probandum dari naturaliter vacuum non probant intentum, & in specie experimentum præclarissimi Mathematici Evangelistæ Torricelli de Barometris, seu Vitreis Fistulis cum Hydragiro non probat in segmento extante, seu parte relicta à Mercurio descendente usque ad certam mensuram esse vacuum; adeoque egregiè allucinantur illi, qui dicunt esse demonstrationem ocularem loci sine locato in prædicto segmento extante Barometri, immò reponimus esse demonstrationem ocularem loci cum locato.

9. Rursus machina Pneumatica Roberti Boyle, neque probat fieri vacuum in recipiente, quod est vas vitreum, neganius

gamus enim totum aerem recipientis deducto pluries embolo, commeare in Anthlyam, attenuatur quidem aer in tali casu, totus non extrahitur; ex tali autem aeris attenuatione sequitur ut non possit deservire animalium respirationi; dum autem animal in recipiente positum respirare nequeat, mirum non est si intereat, idem dicimus de cœteris Phœnomenis, quæ succedunt in prædictis experimentis non probari ex illis fieri vacuum. Natura igitur, quæ maximè abhorret à vacuo, utitur tamquam instrumentis vi elastica corporum, virtute trahente embolum in Anthlijs, aeris pressione, tensione, gravitate, (si verè gravitet) levitate, rarefactione, & densitate corporum ad impediendnm vacuum; Cum toto hoc tamen asserimus præsertim contra Chartesium per Divinam Omnipotentiam posse fieri vacuum, & in tali casu potest fieri motus gravium, & levium, alijque motus, dummodo non fiat nova corporum disiunctio.

10. Tempus est mensura, seu numerus motus secundum prius, & posterius; præter tempus extrinsecum datur etiam intrinsecum, scilicet duratio, quæ est modus superadditus determinativus rei, ut hoc potiùs quàm alio tempore duret, Implicat creatura, quæ sit, & nunquam fit.

11. Admisso infinito synchathegorematico negamus omne infinitum cathegorematicum creatum, negamus etiam possibilem esse creaturam perfectissimam, qua perfectior sit impossibilis. Negamus etiam creaturam aliquam potuisse esse ab æterno, vel sit permanens, vel successiva.

12. Quantitas est accidens distinctum à re quanta, eius effectus formalis non est extensio localis, aut extensio partium in ordine ad se, aut ratio mensuræ, sed est naturalis impenetrabilitas subiecti, cui inest, cum alio subiecto eodem accidente affecto.

13. Continuum non componitur ex indivisibilibus, sive hæc indivisibilia sint mathematica, ut voluit Zeno, sive sint formaliter indivisibilia, & virtualiter divisibilia, sive indivisibilia divisibiliter locata, quæ alio nomine vocantur puncta inflata, sive sint indivisibilia physica, quæ vocantur minima physica.

14. Pro-

14. Probabiliùs existimamus cum Aristotele continuum componi ex partibus divisibilibus in infinitum non actu, sed potentia tantum distinctis, & hanc sententiam problematicè tantum propugnamus.

15. Mundus est simpliciter perfectus, & unus; non est animatus; non fuit, nec potuit esse ab æterno. Cœli, seu regiones stellarum sunt liquidæ. Negamus systema Copernicanum, & admittimus Thyconicum. Syderibus fixis inest lux innata. Agunt sydera in hæc inferiora non solum per lucem, sed etiam per alias influentias. Elementa, quæ remanent in mixtis solum virtualiter sunt quatuor, scilicet, Terra, Aqua, Aer, & Ignis, & constant ex materia, & forma substantiali distincta à primis qualitatibus. Unicuique elemento conveniunt duæ ex primis qualitatibus una in summo, alia in excellenti; Sunt autem primæ qualitates quatuor, omnes positivæ, & activæ, nimirum Calor, Frigus, Humiditas, & Siccitas. Virtutes motrices elementorum sunt distinctæ à substantia ipsorum elementorum, & à combinatione, & temperamento primarum qualitatum, & sunt qualitates positivæ. Elementa in propriis locis non gravitant, neque levitant.

16. Anima benè definitur actus primus corporis organici physici potentia vitam habentis. Conceptus vitæ in actu secundo est perfectio simpliciter simplex, & prædicatur univocè de Deo, & creaturis. Non dantur in eodem vivente, nec simul, nec successivè plures animæ, sed solùm unica anima, quæ est principium plurium operationum vitalium; Partes fluidæ, & humores non sunt animati; partes verò, quæ vivunt in actu secundo, ut Organa, Caro, Nervi, Pili, Ungues, &c. animantur. Omnes animæ præter rationales sunt materiales, adeoque divisibiles. Potentiæ animæ nec inter se, nec ab anima distinguuntur realiter.

17. Potentiæ animæ vegetativæ sunt nutritiva, augumentativa, & generativa. Est verissima sententia de circulatione sanguinis in corpore animalis. Potentiæ animæ sensitivæ sunt sensus, tum interni, tum externi. Dantur species impressæ non solum in potentia visiva, sed etiam in alijs sensibus. Visio fit